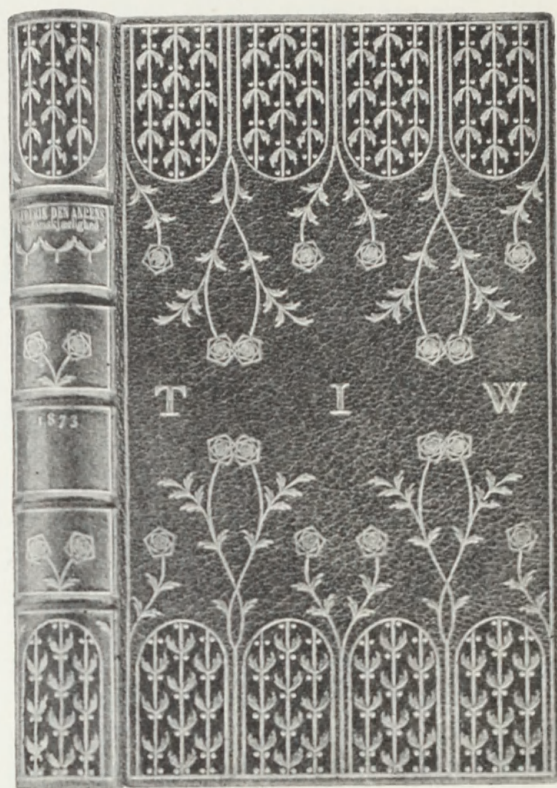

DEN DANSKE AFDELING PAA
DEN INTERNATIONALE BOGUDSTILLING
I PARIS 1894

Det heldige Resultat af dansk Boghaandværks Deltagelse i Chicagoudstillingen gav Mod til at efterkomme den Indbydelse, *Forening for Boghaandværk* modtog i Januar 1894, om at sende en dansk Afdeling til den Bogudstilling, der paatænkte afholdt i Palais de l'Industrie i Paris fra 23. Juli til 23. Novbr. Vi havde et Grundlag i de fra Chicago hjemvendte Sager og besluttede at henvende os om Tilslutning til *Boghandlerforeningen*, *Bogbinderlavet* og *Foreningen af danske Bogtrykkere*.

Boghandlerforeningen bevilgede 1000 Kroner som sit Bidrag til Dækning af Omkostningerne og valgte d'Hrr. CHR. HØST og GUSTAV PHILIPSEN til Komitémedlemmer; Bogtrykkerforeningen valgte d'Hrr. C. GRÆBE og JACOB NIELSEN og efter den sidstnævntes bratte Død Hr. CHR. MILO af Odense til at indtræde i Komiteen, men Foreningen mente ikke at være i Stand til at yde noget Tilskud; Bogbinderlavet saa sig heller ikke i Stand til at yde noget Bidrag i Penge og valgte ingen Delegerede. Skønt Udsigterne saaledes ikke vare meget gunstige med Hensyn til Bestridelsen af Udgifterne, skrede vi dog til at danne Komité, idet Forening for Boghaandværk valgte d'Hrr. P. CHRISTENSEN, J. L. FLYGE, Dr. ph. E. GIGAS, F. HENDRIKSEN og IMM. PETERSEN. En Henvendelse til den danske Gesandt i Paris, Grev MOLTKE HVITFELDT, om at overtage Ærespræsidiat for den danske Afdeling, blev venligt imødekommet af Greven, og endelig opnaede vi, ved at vælge Hr. Prof. C. NYROP til at være Formand i Komiteen, at sætte en Mand i Spidsen for Arbejdet, hvis gamle Kærlighed til Boghaandværket og dets Historie er velkendt af os alle. Samtidig blev vor lille Kassebeholdning forøget ved et højst uegennyttigt Bidrag paa 1000 Kr. fra en Privatmand, og Indenrigsministeriet viste Sagen sin Sympati ved at bevilge os et Tilskud af 300 Kroner. Da vi naturligvis ikke kunde vente at klare Udgifterne med disse Midler, gjorde vi det til Betingelse for d'Hrr. Udstillere udenfor Boghandlerforeningen at tegne sig for Bidrag til Dækning af det paaregnede Underskud, og der blev paa den Maade tegnet et Beløb af mellem 7 og 800 Kroner.

Komiteen indrettede sig nu og valgte F. HENDRIKSEN til Ordner af den danske Afdeling og d'Hrr. CHR. HØST og G. PHILIPSEN til henholdsvis Sekretær og Kasserer. Det lykkedes at formaa en Franskmand, M. JULES MERCIER, som

Bind i olivengrønt Maroquin med sort Paalægning
(HANS TEGNER, IMM. PETERSEN).

kender og er velvillig stemt mod Danmark fra sit Ophold her under den nordiske Udstilling i 1888, til at repræsentere os lige over for Hovedkomiteen i Paris. Dette Hverv har M. Mercier udført med stor Opofrelse af Tid og med aldrig svigtende Elskværdighed lige til det sidste, og vi skyldte ham vor oprigtige Tak for hans meget væsentlige Bistand.

Det besluttedes at gøre Afdelingen kollektiv, saaledes at den altsaa under ét underkastede sig Juryens Dom. Vi gjorde dette, fordi vi paa den Maade modarbejdede det ofte uheldige og uretfærdige i den Karaktergivning, der synes uundværlig ved Udstillinger, og saa fordi vi mente ved dette Middel at

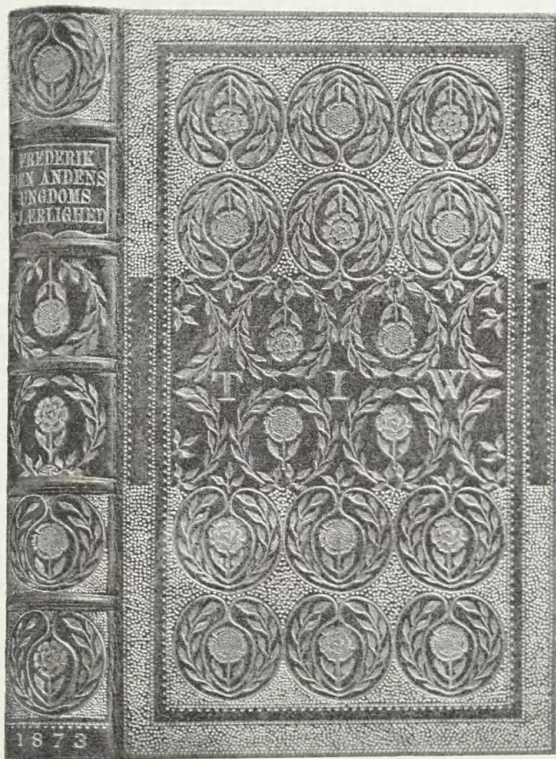
gøre vor lille Afdeling mere sluttet og vægtig i Virkning. Resultatet har formentlig vist, at vi handlede rigtigt. Da den franske Udstilling, foruden at omfatte alt henhørende til Papirindustrien og til Bøgers Fremstilling, ogsaa rummede en historisk Afdeling, besluttede vi at medtage en kort Oversigt over dansk Illustrations- og Raderkunsts Udvikling samt et Udvalg af danske Haandtegninger for Illustration. Derved opnaaede vi at faa repræsenteret i Træsnit og Radering alle vore bedste Kræfter fra KØBRES, LUNDBYES og SKOVGAARDS Tid og op til den Dag i Dag. Det er forstaaeligt, at Mænd som CARL BLOCH, LORENZ FRØLICH og HANS TEGNER fik en fyldig Repræsentation. Til disses Arbejder, der vare ordnede i ensartede hvide Kartoner og ophængte paa Væggene, sluttede sig Haandtegninger, Raderinger, Træsnit, Litografier af andre Kunstnere, samt alle Arter af grafiske Arbejder, i alt i et Antal af 52 Kartoner. Foruden næsten alle Forlæggere og Bogtrykkerier deltog velvilligst alle vore videnskabelige Selskaber og Institutioner med Prøver af deres Værker. Hertil føjede sig Bogbinderarbejder fra FLYGE, KYSTER og IMM. PETERSEN samt den Række af kunstnerisk dekorerede Bogbind, der er udført for Forening for Boghaandværk, og som var forøget med adskillige ny Arbejder efter Tegnning-

ger af TH. BINDESBØLL og HANS TEGNER. Desuden Elevarbejder fra Fagskolen for Boghaandværk. Paa et særligt Bord havde vi fremlagt et stort Udvalg af danske Dagblade, Ugeblade og Tidsskrifter; en lille Samling grønlandske Tidsskrifter med Træsnit og Litografier udførte af de indfødte har under hele Udstillingen vakt Franskmændenes Opmærksomhed.

Vi vare heldige med at fremstille en Katalog, som velvilligt blev trykt af NIELSEN & LYDICHE, og som i sit dekorative Tilsnit, trykt paa et smukt Stykke haandgjort Papir, gjorde god Virkning og er bleven afbildet og rost i mange Aviser. Paa Aabningsdagen stod vor Afdeling nogenlunde færdig, opstillet i Paris af Hr. ANKER KYSTER med Bistand af Hr. Maler ALF. LARSEN, der begge vare paa Studierejse. Under hele Udstillingen har Afdelingen været udmærket repræsenteret lige over for de besøgende af Frøken ANNA OLSEN.

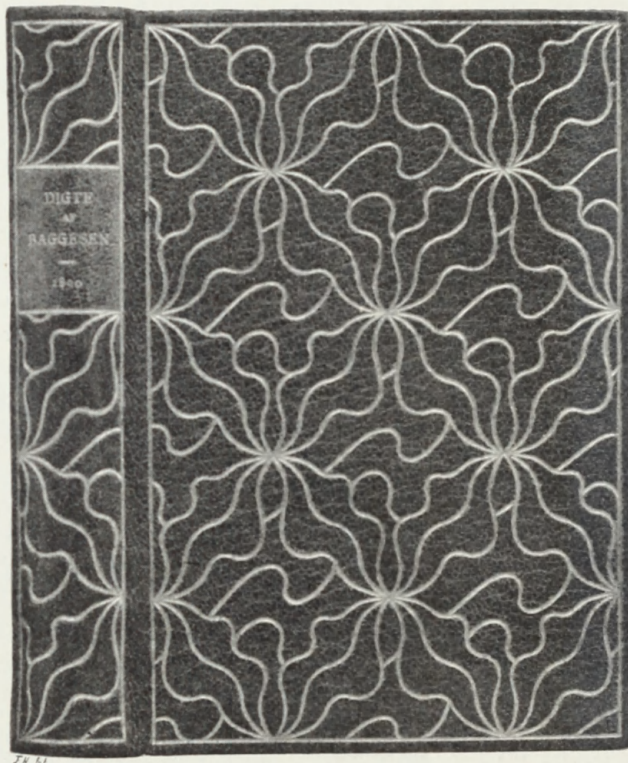
Det er ikke her Stedet at dvæle særligt ved de mange Lovord, der ere ødslede — sikkert alt for rigeligt — paa den danske Udstilling. Vi gik til Arbejdet med Lyst til at gøre os Umage og i Forvisning om, at et saa stort internationalt Stævne for Alverdens Bogarbejde krævede Omhu ved Behandlingen af vor Afdeling, om det ellers skulde lykkes os at blive taget i Betragtning. Det viste sig imidlertid, at den franske Komité ikke havde været heldig med at vinde Tilslutning overalt. Den franske Afdeling — særlig den historiske — var sikkert god, men hverken England, Italien, Rusland, Spanien eller Amerika havde nogen samlet og god Udstilling. Tyskland manglede ganske, og Østerrig med Belgien vare vore eneste Medbejlere udenlands fra. Sverrige var kun repræsenteret ved et Par Udstillere og Norge vistnok slet ikke.

Den uheldige og med meget Markskrigeri forbundne Ordning af Udstillingen er ofte bleven omtalt. Stærkest ere Indvendingerne i Forbindelse med rosende Omtale af vor Afdeling komne frem i en udførlig Korrespondance til det meget ansete literære Ugeblad »*The Nation*«, der udkommer i

Bind i blaat Maroquin (HANS TEGNER, J. L. FLYGE).

New York. I Nr. 1525 for 20 Sept. 1894 skildrer en aabenbar faglig Brevskriver, der var rejst til Paris netop for at se Bogudstillingen, det daarlige Indtryk, som den megen uvedkommende Sjakren med billigt Kram har gjort paa ham. Han siger: »Det er alene i Navnet og i den officielle Katalog, at Udstillingens internationale Karakter kommer for Dagen. Vel er det sandt, at Østerrig og Belgien have en fordringsfuld, men utilfredsstillende Udstilling, at et Rum er optaget af japanesiske Billeder og Bøger, at Danmark har den mest intelligente og omfattende Udstilling i Bygningen. Hermed er ogsaa den fremmede Del-

Bind i mørkeblaat Maroquin (HANS TEGNER, ANKER KYSTER).

tagelse nævnt, naar man undtager et uventet Udslag af Energi fra Cambridge University Press Side, idet man har fyldt et Skab med et Udvalg af dets Bøger« . . . Og senere i Artiklen: »Midt i den herskende Forvirring er den forretningsmæssige Orden i den danske Afdeling et veltalende Vidnesbyrd om hvad Udstillingen som Helhed kunde have været, hvis den var vel ordnet. De Danske, som varetog deres Udstilling, have forstaaet Meningen med og Maalet for en *Exposition du Livre*. Deres Udstilling er lille, men, som jeg har sagt, omfattende. Ved at fordybe sig i den, faar man god Underretning om hvorledes Boghaandværket udøves nutildags i Danmark, og meget af denne Oplysning er lige saa uventet som den er interessant. At Skandinaverne have

betydelige Malere, have alle senere internationale Kunststillinger vist os; nu ser man, at de ogsaa have store Illustratører. Hans Tegner, *a master in pen-and-ink*; Niels Skovgaard, L. Frølich, Alf. Larsen og mange andre. . . . Og deres Arbejder udgives i Bøger, til hvis Godhed Bogtrykker og Bogbinder har ligeligt bidraget. Yderligere er det værd at meddele, at Bogarbejdet er holdt i saa megen Ære af Danskerne, at Kjøbenhavn har oprettet en Fagskole for Boghaandværk paa et lignende Grundlag som den Skole, der findes i Paris. Det er Udstillingens sande Ære, at den har bragt Danmark frem i Forgrunden.«

Th. B.

Bind i Svineskind med Blindtryk (Th. BINDESBØLL, J. L. FLYGE).

Ak ja! Det er rare Ord, denne velvillige Amerikaner siger om os; men vi have vor Tvivl, om det ogsaa gaar an at tilegne os den stærke Ros som berettiget.

Atter her turde der være Anledning til at gøre opmærksom paa, at vi, naar vi se nøgternt paa al den Virak, der er regnet over os, have at aflevere de ni Tiendedele til den lille Kreds af dygtige Kunstnere, vi have at støtte os til, medens Boghaandværkets egentlige Udøvere beskedent bør erkende, at der er saare lang Vej før vi have noget særligt at rose os af.

Vi vende os til en anden Udtalelse om Udstillingen og os, der er frem-

kommen i Bogbindersvendenes Fagforenings Organ: »*Le Relieur*, Organe corporatif de la chambre syndicale ouvrière« for 25 Decbr. 1894. Foreningen havde valgt en Kommission til at aflægge Beretning om Udstillingen og havde i den Anledning ogsaa anmodet vor Afdeling om at maatte tage de indbundne Bøger ud af Montrerne.

Efter at enhver af de franske Bogbindere, der deltog i Udstillingen, er omtalt, drages følgende Slutning:

»For de fleste Forretningers Vedkommende er selve Indbindingen slet, Lædergøringen lader ofte en Del tilbage at ønske og Snitforgyldningen er ru og daarligt gjort. I det hele taget gælder, at selv om Forgyltningen har gjort Fremskridt, er dette ikke Tilfældet med Indbindingen, tværtimod, i største Delen af Montrerne er det kun Forgyltningen, der redder Æren. Vi finde kun 3—4 Forretninger, der behandle rigtige Bogelsker-Bind som det sig bør. Heldigvis have vi endnu i Paris nogle gode Firmaer, men de udstille ikke.«

Derefter omtales fremmede Bind. *Østerrig*. »Wiener Bogbindingen er rigt fremstillet og meget godt ordnet. Denne Afdeling gør ved et Overblik et smukt og livligt Indtryk, men selv om Opstillingen er glimrende, er dette ikke Tilfældet med Bindene, saa vidt vi kunde dømme derom i Montrerne, der ikke have været aabnede for os. Hvad Indbindingen angaar, er største Delen af Ryggene alt for runde, Kapitælerne ikke behandlede ved Lædergøringen og de ophøjede Bind smaa og fremspringende over Falsen. Alt i alt lade Bindene meget tilbage at ønske.« *Belgien*. »De belgiske Bogbindere have ikke udstillet, og de indbundne Bøger, der findes, skrive sig fra Boghandlere. Det er væsentligt Godtkøbsbind til Bøger af religiøst Indhold.« *England*. »Den engelske Afdeling udmærker sig især ved sine meget praktiske, bløde Bind med smaa Formeringer og runde Hjørner. Kort sagt Bind, der ere meget bekvemme til at bæres i Lommen, hvad der for øvrigt er Meningen med det bløde Bind.« *Danmark*. »Denne Udstilling er en af de morsomste og mest opsigtvækkende. Den udmærker sig særligt ved sine Mosaiker, der i Stedet for at være paa-lagte, som man sædvanligt gør, ere indlagte, og dette Arbejde, som vi have haft i Hænde, er saa godt gjort, at det er vanskeligt for én, der ikke hører til Faget, at opdage, hvorledes det er udført. Alt er saa regelmæssigt, saa sluttende og uden noget som helst Fremspring, at Bund og Ornamenteer maa være ud-skaarne med ét Snit. Hvad der leder os til at tro dette er, at Ryggen er sat paa for sig, hvorefter hver Side, som danner et Stykke, er føjet til bagefter. Alt dette Arbejde er meget omhyggeligt udført. (Som Eksempler anføres:) Weitemeyer: »*Danemark*« i lysebrunt Kalveskind med sort og rød Mosaik. Indvendig Forsats af hollandsk Papir. (Bindesbølls Tegning). En Skrivemappe med sort Indlægning paa gulbrun Bund; meget god. (Elise Konstantin-Hansens Tegning). Et Pergamentbind med Fantasibloomster, meget propert og godt gjort. (Hans Tegners Tegning. Disse tre Bind ere udførte af J. L. Flyge). Endvidere et Bind i Folio Helbind (Slanges Chr. IV), mørkebrun med lysbrun Mosaik, er i nøje Overensstemmelse med den Art Indbinding, man kan kalde *genre*

Marius Michel. En Folio i hvidt Maroquin med rød og lyseblaa Mosaik, lyseblaat, mønstret Silkeforsats. (Rokokostil). Det er beklageligt, at Ryggen er for rund og Formeringerne for store. (Imm. Petersens Bind efter egen Tegning). Alle disse Bind ere meget friske og meget propert udførte, selve Indbindingen er lidt mangelfuld, ligeledes Lædergøringen. Der er benyttet vævede Kapitælbaand, med Undtagelse af 5—6 Bøger, som ere stukne, men af en uøvet Haand. Læderkapitælerne dække ikke Kapitælbaandene godt nok. Lad os haabe, at vore danske Kollegaer ville rette disse Mangler. Trods vore Indvendinger maa vi anerkende, at denne Udstilling er meget mærkelig og at den bringer noget nyt.«

I *Revue des arts graphiques* fra 24. Novbr. 1894 skriver EM. BASQUET om de danske Bind: . . . »Tegningerne ere graciøse, Udførelsen beundringsværdig . . . Den kunstneriske Del af Arbejdet dog lidt tung, lidt massiv og blottet for den yderste Elegance i Formen, som er saa eftersøgt i Kunstindbindinger«. Han omtaler Fagskolen og gør Rede for Undervisningsfagene, Elevantallet etc., og nævner den Bog i *Grolier-Genre*, der findes afbildet i Fagskolens Aarsberetning for 1894.

Trods de enkelte Fejltagelser, som disse Udtalelser indeholde, er der sikkert et og andet for Bogbinderne at skrive sig bag Øret. Foruden de her givne Udtalelser bør det nævnes, at Anker Kysters morsomme Papirer med Klister-Marmor have vakt megen Opmærksomhed og fremkaldt Forespørgsler fra flere Sider.

Som det vil være de fleste af vore Læsere bekendt, endte vi med at sælge to Bind til *Union centrale des arts décoratifs* samt flere Bind til private, derimellem to til Pariserbogbinderen GRUEL. At vi alt i alt have Grund til at være tilfredse med Resultatet, derom kan der ikke tvivles. Danmark har saavel indenfor Fagmændenes Kreds som i det almindelige Omdømme hævdet sig hæderligt paa et specielt Omraade, paa hvilket vi ikke tidligere have gjort nogen nævneværdig Virkning, og vi have kunnet sælge noget af vort flittigt og bedst gjorte Bogbinderarbejde.

Vor nidkære og dygtige Jurymand, Hr. Boghandler CHR. HØST, har været Vicepræsident i Boghandlernes Jurygruppe og en af de tre Ærespræsidenter i Overjuryen. Vi ere vendte hjem med Udstillingens allerhøjeste Udmærkelse og endda med to Guldmedaljer, en til Fagskolen og en til Boghandlermedhjælperforeningen for dens instruktive Arbejde »*Bogen*«, som Franskmændene fandt saa fornuftig gjort, at deres Boghandlerforening: *Cercle de la librairie* har sat sig i Bevægelse for at eftergøre den. Vi ville da ikke lægge Hænderne i Skødet, men arbejde trøstigt videre paa at støtte og dygtiggøre det danske Boghaandværk.

SKANDINAVISKE BOGBIND VED TREGASKIS' INTERNATIONALE UdstILLING

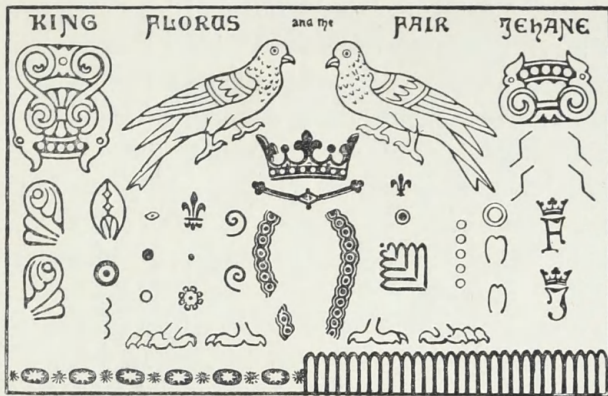
FØR anden Gang har den bibliofile Antikvarboghandler TREGASKIS i London udsendt en større Række Bøger til Indbinding i forskellige Lande. Denne Gang var det en lille Bog, en af W. Morris' Kelmscott Press Udgaver, der udsendes i 75 Eksemplarer til ansete Bogbindere i Evropa, Amerika og Asien. I Foraaret 94 maatte Bøgerne være tilbage i London i færdig Stand, men

IMM. PETERSENS Bind til Tregaskis' Udstilling. Fuldt Maroquin, Forsiden i Mosaik, Haand- og Støtforfyldning.

ellers havde Bogbinderne aldeles frie Hænder, hvorledes de ønskede at gøre Bogen, kun var der naturligvis sat en Pris, der ikke maatte overskrides.

Til vor By kom kun et Eksemplar, der sendtes til det store kgl. Bibliotek, som overdrog Arbejdet til IMM. PETERSEN. Efter Anmodning paatog Dekorationsmaler N. FRISTRUP sig at gøre Tegningen, og denne har, med enkelte Ændringer i Farver, været Grundlaget for Forsiden til det Bind, vi her afbilde. Den gode Bagside, som Bogen har, er sammenstillet af Imm. Petersen,

Samtlige Stempler benyttede i Imm. Petersens Bind.

lige lagt til Rette for et rigt Boghandlerbind og vel skikket til at faa al sin Gulddekoration trykt fra én Plade i Forgylderpresse. Imm. Petersen, der naturligvis følte sig forpligtet til at sende et Arbejde i Haandforgyldning til London, tog, trods denne slemme Skavank ved Tegningen, resolut fat paa Arbejdet og har haft stor Fornøjelse deraf. Mangfoldige engelske Aviser og kunstneriske Tidsskrifter have prist det fortræffelig gennemførte Arbejde og Bindets rige Virkning samt fremhævet det som et af Udstillingens allerbedste Bind.

Petersen ledsagede sin Bog med Aftryk af de til Bindet anvendte Stempler (gengivet her) samt Prøver af de 13 Farver Skind, der vare anvendte til Paalægning i Mosaik. Han gjorde endvidere saa omhyggeligt Rede for, hvem der havde bunden Bogen, nemlig O. HANSEN, samt nævnte med Ære J. ANDERSEN, der havde dekoreret og forgyldt den, at han selv rent blev glemt i England og saa godt som

det samme gælder Ryggen og Doubluren. Det nytter ikke at nægte, at Tegningen til dette Bind er et Vidnesbyrd om, hvorledes en Kunstner, der jævnligt har gjort Udkast til vore saakaldte komponerede Pragtbind, vænner sig til at betragte kunstnerisk Bogdekoration.

Forsidens Tegning er

GUSTAV HEDBERGS Bind. Gult Maroquin. Træet brunt med grønne Blade. Hvide Baand og Blomster.

aldrig nævntes i Forbindelse med Arbejdet. Dette Resultat af hans Hensynsfuldhed som Mester er for meget af det gode. Hos os skal han i ethvert Tilfælde nævnes først; thi naar Æren ogsaa ved denne Lejlighed saa udmærket er reddet for dansk Bogbinderkunst, saa skyldes det utvivlsomt den Maade, paa hvilken han paa det givne Grundlag har ordnet og gennemført Opgaven. — Hele Samlingen blev solgt i London, og Tregaskis forhøjede Petersens oprindelige, men alt for knappe Honorar fra £ 5 til £ 10. Sammen med Petersens rige Mosaikbind er Stockholmeren GUSTAV HEDBERGS smukke Bind hyppigst nævnt. Det er ganske med Rette, at hans Arbejde fremhæves, thi det er enkelt, klart og kraftigt i Virkning og har utvivlsomt været gjort med hans fuldendte Teknik. — Paa Tregaskis' Forlag vil udkomme et Værk, der skal indeholde alle de indkomne Bind i Farvetryk eller Fotogravure. Et Eksempplar af dette Værk vil blive erhvervet af vor Forening i Forbindelse med Kunstindustrimuseets Bibliotek og vil altsaa blive almindelig tilgængeligt.

MINDRE MEDDELELSER

CARL BERENDT LORCK fyldte d. 29 Aug. 1894 sit 80 Aar og hædredes ved den Lejlighed af Leipzigs Boghandlerverden som den højt fortjente Mand, han er. Han er født i Kjøbenhavn, hvor han blev Student 1833. Da han ønskede at blive Boghandler, raadede hans Onkel ham til at begynde med at lære Bogtrykkeriet, og han indtraadte derfor i sit 21. Aar som Sætterlærling hos Bianco Luno. I 1836 rejste han som Svend til Leipzig og kom der i Bekendtskab med den unge Forlægger J. J. Weber, i hvis Forretning han indtraadte for allerede i 1837 at blive optaget i Firmaet. Sammen med Weber har han udgivet mange fremragende Værker, Firmaet dyrkede især illustrerede Bøger, og derfra er udsendt et saa monumentalt Arbejde som Kuglers »Geschichte Fr. d. Grossen« med A. Menzels Illustrationer. Lorck ledede Billedernes Fremstilling og ejer fra den Tid en stor Mængde Breve fra Menzel, der omhandle Bogens Illustrering. Sammen med Weber er han Stifter af »Illustrirte Zeitung«. I 1845 skiltes de to Mænd, og Lorck udfoldede nu en stor selvstændig Virksomhed som Forlægger. Han har udgivet en meget betydelig Række Oversættelser af dansk og nordisk Literatur og bragt mange Ofre for at gøre sit Fædrelands betydelige Forfattere kendte i Tyskland. Han var autoriseret Udgiver af H. C. Andersens Arbejder, og paa hans Forlag udkom den første Udgave af Eventyrene med Vilh. Pedersens Tegninger.

I 1856 købte han Fr. Nies' Bogtrykkeri, som han førte med Hæder til 1868, da han solgte det til W. E. Drugulin, under hvis Navn Trykkeriet fremdeles hører til Leipzigs bedste. Lorck, der næppe nogen Sinde var rigtig anlagt til Købmand, afstod senere sit betydelige Forlag og har siden da væsentlig været Forfatter i Boghaandværksfagene samt Organisator af almenyttige Foretagender for den tyske Boghandel. Fra 1869—77 udgav han »Annalen der Typographie« og 1883 »Geschichte des Vereins der Buchhändler zu Leipzig«. Omtrent samtidig udkom i to Bind hans »Handbuch der Buchdruckerkunst 1. B. Erfindung, Verbreitung, Blüthe, Verfall 1450—1750. 2. B. Wiedererwachen und neue Blüthe der Kunst 1751—1882.« — Lorck har gentagne Gange ledet den tyske Boghandels Optræden ved store Udstillinger og paatog sig i sin høje Alder ogsaa at organisere den store Bogafdeling, som Tyskland sendte til Chicago-Udstillingen. Den udmærkede Maade, hvorpaa han løste dette betydelige Arbejde, skaffede ham ny Anerkendelse fra alle Sider.

Han er en utrættet Arbejder for al Fremgang i Boghaandværksfagene og er Sjælen i og den egentlige Stifter af Buchgewerbe-Museet, der nu rummes i Leipzigs Boghandlerhus. Som saadan tager han nu veltalende og overbevisende Ordet for at Byen Leipzig og dens Boghandlerstand, i Stedet for at rejse Gutenberg et plastisk Monument, som paatænkt var, skal bygge en stor monumental Fløj til Boghandlerhuset, en Gutenberghalle, som har Plads baade til Bogmuseet og Boghaandværksudstillinger, og som kan være et talende Vidnesbyrd om Byens Interesse for sine vigtigste Erhvervsgræne.

Lorck er dansk Generalkonsul og kendt og afholdt af alle Danske, der, om end kun flygtigt, ere komne i Berørelse med ham. Sin varme Interesse for al god Stræben i Boghaandværksfagene har han ogsaa lagt for Dagen ved at omtale vor Forenings Virksomhed. Forhaabentlig vil han gøre Alvor af for »Bogvennen« at meddele nogle Erindringer fra sit Livs Virksomhed, der vedrøre hans Fødeland og de mange betydelige Mænd, han ogsaa her har staaet i Forbindelse med.

»Tidsskrift for Kunstindustri«, der med 1895 begynder sin 11. Aargang, har indført de i Fagskolen for Boghaandværk benyttede Satsregler: de smalle Udslutninger og smaa Indrykninger ved ny Linie. Bogtrykkeres og Forlæggeres Opmærksomhed burde nu snart aabnes for Nyttens og Betydningens af denne lille Reform i dansk Typografi. Ved Iagttagelsen af disse faa Regler vil der opnaas en meget mere harmonisk og køntvirkende Bogside, idet de store hvide Spring og Huller, der gøre dansk Sats urolig, derved bandlyses.

Saa vel den franske som den tyske officielle Beretning om Verdensudstillingen i Chicago rose den danske Bogafdeling i meget anerkendende Ord.

Bogbinderlavet i Leipzig fejrede i 1894 350-Aarsdagen for dets Grundlæggelse med større Festligheder og ved Afholdelsen af en Udstilling.

Den amerikanske Kunstner J. PENNELL har udgivet andet Oplag af sit store og smukke Værk »Pen Drawings«, i hvilket han søger at repræsentere alle nulevende Kunstnere af Rang, der især tegne med Pen. Den ny Udgave bringer flere Billeder af HANS TEGNER, hentede fra Jubeludgaven af Holbergs Komedier.

Medens J. PENNELL er en ivrig Talsmand for fotografiske Ætsninger, som han langt foretrækker for andre Gengivelsesmaader, Træsnittet indbefattet, er dette ikke Tilfældet med den ansete engelske Maler HUBERT HERKOMER. Ved to Lejligheder i 1894 har han udtalt sig skarpt imod Fotogravurer og andre fotografiske Gengivelsesmaader. — De to gode Mænd kunne begge faa Ret. Herkomer indrømmer, at en fotografisk Ætsning er langt at foretrække for et daarligt Træsnit, og Pennell hævder, at en dygtig gjort Pennetegning gengives bedst ad fotografisk Vej. Alligevel bliver der mange andre Omraader tilbage, hvor der kræves et fornuftigt og sagkyndigt Skøn over hvilken Vej, der er den bedste, alt under Forudsætning af, at Omkostningerne ingen Rolle spille. Herkomers hidsige Angreb paa Fotogravurerne burde læses af de danske Anmeldere, der ere nær ved at skrive Fingrene af sig i Beundring hver Gang der udgives en oftest slet tysk Fotogravure her hjemme.

Kammerherreinde POLLY BERLING, Berlingske Tidendes Indehaver siden Bogtrykker, Kmhr. Berlings Død 1871, afgik ved Døden 30 Januar 1895. Hun var født 14 Febr. 1825 og naaede saaledes næsten Støvets Aar. Ligesom Kammerherreinden havde vist stor Godgørelse overfor de typografiske Hjælpeforeninger og hendes Personales Kasser, viste hun og det Berlingske Hus ogsaa sin Interesse for Boghaandværket ved at stille en større Sum til Raadighed ved Fagskolens Oprettelse. Hun blev bisat i Ordrup under stor Deltagelse fra Faget.

»Den typografiske Forening« i Kjøbenhavn har i 1894 fejret sit femogtyveaarige Jubilæum og i den Anledning udgivet et Festskrift under Titel: »Danske Typografers Organisations-Historie«. Den unævnte Forfatter siger nemlig, at det under hans Arbejde for at samle Stof til de sidste 25 Aars Historie lykkedes at finde saa mange Bidrag til svundne Tiders Bogtryk-
kersvendes Organisationer, at man besluttede at udvide Skriftets Rammer. Dette er meget heldigt, thi Resultatet er blevet en særdeles velkreven Bog, der giver mange karakterfulde og hidtil ukendte Træk af gamle Dages Bogtrykkerliv. Bogen er et smukt og sobert Tryk-
arbejde fra F. E. Bordings Trykkeri. Der foreligger 10 Ekspl. paa Bøttepapir.

WILHELM KÖNIG, den ældste af Ejerne af den bekendte König-Bauerske Fabrik for Bog-
trykmaskiner i Oberzell, døde d. 29 Decbr. 1894, 68 Aar gammel. Han var ældste Søn af
FRIEDERICH KÖNIG, Opfinderen af Hurtigpressen, og var altsaa et Barn paa syv Aar ved Faderens Død i 1833. Dengang laa Fabriken næsten helt under i den hidsige Kamp mod Hurtig-
presserne, som de gamle Haandpressetrykkere overalt rejste. I Paris blev der under Revolutionen 1830 sønderlaaet en Del af Königs Hurtigpresser, og i Tyskland bredte Fordommene og Hadet mod den ny farlige Maskine sig i større og større Kredse. Da Wilhelm var naaet sit
22. Aar, kaldtes han hjem fra den polytekniske Højskole i Karlsruhe for at bistaa Bauer i Fabri-
kens Ledelse. Siden den Tid har W. König været Hovedmanden for Fabrikens Konstruktioner og Opfinder af mangfoldige Forbedringer paa Bogtrykmaskinernes Omraade.

Fabrikens Virksomhed steg overordentlig under hans Ledelse. Ved Bauers Død i 1860 var der udgaaet 600 Maskiner fra Oberzell, men allerede 5 Aar efter var man naaet over det første Tusende, medens man ved W. Königs Død næsten er naaet til 6000 Maskiner.

ROBERT CLARK, den meget ansete Bogtrykker i Edinburgh, døde d. 17 Marts 1894, 69 Aar gammel. Mange smukke engelske Bøger ere udgaaede fra hans Presser.

JOHN WALTER, Hovedejer og Leder af Verdensbladet »Times«, døde d. 3 Novbr. 1894, 76 Aar gammel. Han var Barnebarn af Bladets Stifter og har, siden han som ganske ung Mand overtog Ledelsen, ført Kæmpebladet meget betydeligt frem.

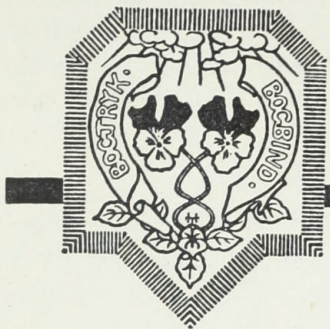

ERNST THOINAN, der i 1894 døde i Paris, 66 Aar gammel, var en lærd Bibliofil og en af de grundigste Musiklitteratur-Kendere. Han debuterede som Forfatter i 1863 med »La Musique à Paris en 1862« sammen med Albert de Lassalle og har forresten gjort sig bekendt ved Rækker af Smaarbejder og Monografier, ved Optryk af »l'Entretien des Musiciens« af Gautez, ved »Origines de l'Opéra Français« 1886, sammen med Nuitez. Hans sidste Arbejde »Histoire des Relieurs français« er hans Hovedværk.

I »Le Livre & l'Image« findes en ganske morsom Artikel om Napoleon, benyttet i Reklames Tjeneste. En af de dristigste Udnyttelser findes paa en amerikansk Reklameplakat for en Barbørsæbe. Det er Davids bekendte Portræt af Napoleon, der her holder en Pakke Sæbe i den højre Haand. Under Billedet staar skrevet: Den store Napoleons Ven, den franske Statsmand Talleyrand, svarede, da man spurgte ham om Napoleon barberede sig selv: »Ja han gør! De, der ere fødte til at regere Kongeriger, lade sig barbere, men de, der erobre Kongeriger, barbere sig selv«.

FORENING · FOR · · BOGHAANDVÆRK ·

VIRKSOMHED 1893—94

FORENINGENS regelmæssige Maanedsmøder begyndte Søndag den 5 Novbr. 1893. Der var udstillet en Del moderne Trykarbejder, deriblandt forskellige Kataloger fra Chicagoudstillingen, samt nogle fortrinlige Prøver paa Bogtryk i 3 Farver, udførte af den i Newyork bosatte Tysker Kurtz. — Formanden aflagde paa Skoleudvalgets Vegne Beretning om Fagskolens Virksomhed i det forløbne Skoleaar. Som særlig flittige og dygtige Elever fremhævedes: Sætterne Frederik Lund og P. C. F. Søndergaard; Sætterlærlingene Jul. Samuelsen og W. Dahlin; Trykkerlærlingene Lauritz Prieme og Louis Olsen; Bogbindermester Waldemar Jørgensen; Bogbindersvend V. Clemmensen og Bogbinderlærling Carl Geisler. — Lærernes Virksomhed nævntes med Anerkendelse og Tak.

SØNDAG 3 DECEMBER 1893. Udstilling af en Samling amerikanske Bogbind i Skind, Silke og Shirting samt Haandpresse-Tryk af en stor Del amerikanske Træsnit, alt hjembragt af F. Hendriksen og skænket til Foreningens Samlinger.

SØNDAG 7 JANUAR 1894. Udstilling af et Udvalg af den i 1893 udkomne Litteratur, saavel fra Danmark som fra Norge og Sverige, samt af Foreningens betydelige Samling Julehæfter.

SØNDAG 11 FEBRUAR 1894. Udstilling af amerikanske Tryksager, deriblandt de tidligere udstillede Træsnittryk, samt af amerikanske Bogbind. Samtlige Udstillingssager vare hjembragte fra Amerika af Formanden. — Foredrag af *F. Hendriksen* om hans Besøg i forskellige af Amerikas store Trykkerier og Forlagsforretninger samt over Boghaandværk paa Chicagoudstillingen. Tale- ren rettede en Tak til samtlige Udstillere og en særlig Tak til de Kunstnere, der ved deres Tegninger til de danske Bogbind havde den væsenligste Andel i Danmarks virkelige fremragende Udstilling paa dette Omraade.

SØNDAG 11 MARTS 1894. Udstilling af danske, tyske, engelske og amerikanske Akcidensarbejder, udførte i Løbet af de sidste 10 Aar. — Bogtrykker *Victor Petersen* holdt et oplysende Foredrag om Udstillingen og om den Udvikling, der i de senere Aar var sket med Hensyn til Udstyret af Akcidensarbejder i Bogtryk.

Foreningens Generalforsamling, som egentlig skulde været afholdt i Foråret 1894, maatte paa Grund af forskellige Omstændigheder udsættes til 2 December. Bogtrykker *Martius Truelsen* dirigerede. — Formanden, Xylograf *F. Henriksen*, aflagde Beretning og dvælede især ved Danmarks heldige Deltagelse i den internationale Bogudstilling i Paris. Det af Bestyrelsen paatænkte Forslag om en rimelig Forhøjelse af Medlemskontingentet havde man foreløbig stillet i Bero. Vel var Kassens Stilling svag, især fordi Fagskolen i de 2 Aar, den havde bestaaet, havde laant ialt 1500 Kr. af Foreningens Kasse. Største Delen af dette Beløb maatte dog atter indbetales, hvis Foreningen fremdeles skulde kunne virke paa sædvanlig Maade. Man paatænkte atter Udgivelsen af en Aarbog i Lighed med den i Fjor omdelte. *)

Et Forslag af Bestyrelsen om at tilbyde det danske Kunstindustrimuseum at indlemme Foreningens Samling af Bøger, Tidsskrifter, enkelte Blade samt kunstneriske Bogbind i Museets Bibliotek og Samlinger, dog saaledes, at Foreningen ikke opgav sin Ejendomsret til disse Sager, vedtoges enstemmigt.

Det reviderede Regnskab, der gik fra $\frac{1}{4}$ 1893 til $\frac{30}{6}$ 1894, af hvilken Grund der fandtes to Aars Tilskud fra Staten til literær Virksomhed, fremlagdes og udviste:

INDTÆGT		UDGIFT	
	Kr. Øre		Kr. Øre
Beholdning fra forrige Regnskabsaar	1023.33	Udstillingsudgifter	44.42
Kontingent fra Principaler og andre	716. »	»Bogvennen« 1893	1140.66
Kontingent fra Fagarbejdere.	475.05	Indkøb og Indbinding	493.89
Statens Bidrag i to Aar	1000. »	Opkrævning af Bidrag	114.30
Renter	31.21	Forskellige Udgifter	90.36
	Kr. 3245.59	Laan til Fagskolen	700. »
		Kassebeholdning	661.96
			Kr. 3245.59

Regnskabet godkendtes og den afgaaende Bestyrelse genvalgtes.

*) Følger herved til d'Hrr. Medlemmer, der betale 7de Aars Kontingent.

INDHOLD

	SIDE
DR. PHIL. E. GIGAS: VENETIANSK BOGILLUSTRATION I TRÆSNIT INDTIL AAR 1500	5
ANKER KYSTER: DANSKE BOGRYGGE. HOVEDFORME I DE SIDSTE HUN- DREDE AAR	24
J. CLAUSEN: ET BIDRAG TIL EN BIBLIOGRAFI OVER H. C. ANDERSENS SKRIFTER	29
AFDØDE DANSKE BOGHAANDVÆRKERE:	
III. JACOB NIELSEN	32
DET THIELESKE BOGTRYKKERIS 125-AARS JUBILÆUM	35
DEN DANSKE AFDELING PAA DEN INTERNATIONALE BOGUDSTILLING I PARIS 1894	45
SKANDINAVISKE BOGBIND VED TREGASKIS' INTERNATIONALE UDS- LING	52
MINDRE MEDDELELSER	54
FORENING FOR BOGHAANDVÆRK: AARSBERETNING 1894	57

REDAKTIONSUDVALG

E. GIGAS F. HENDRIKSEN G. PHILIPSEN

TRYKT FOR
FORENING FOR BOGHAANDVÆRK

PAPIRET FRA
DE FORENEDE PAPIRFABRIKKER

BILLEDERNE UDFØRTE I
F. HENDRIKSENS REPRODUKTIONS-ATELIER

MDCCCXCV

FÅGSKOLEN FOR BOGHAANDVÆRK

I KJØBENHAVN

BERETNING OM ANDET SKOLEAAR

(1894)

Skolens andet Aars Virksomhed har i flere Retninger vist en glædelig Fremgang. Elevantallet har den største Del af Aaret naaet det Maksimum, vore indskrænkede Lokaler tillade, og Bestyrelsen staar overfor den Nødvendighed at skaffe Pladsen forøget. Desværre tør vi næppe paaregne at gennemføre den højst nødvendige Udvidelse i 1895, idet de Indtægter, vi i Øjeblikket kunne vente at raade over, næppe ville gøre os det muligt. Vi tillade os derfor indtrængende at gentage vor Opfordring til alle Principaler og andre, der bør være interesserede i Skolens Trivsel og Vækst, om vedblivende at støtte den med Bidrag og formaa andre til at indmelde sig som Bidragydere til Skolens Inspektør, Arkitekt Vilh. Bruun, Kjøbmagergade 26.

Til Bestyrelsen har i Aarets Løb været indsendt 2 Svendepøver til Bedømmelse. Den ene en Trykkerprøve udført af VALDEMAR MIKKELSEN i Konrad Jørgensens Bogtrykkeri i Kolding, den anden en Sætterprøve udført af HOLGER MEYER i F. E. Bordings Bogtrykkeri i København. Begge Arbejder fandtes at være anerkendelsesværdige og udviste en forstandig Opfattelse og Flid hos de unge Mænd. Bestyrelsen har indledet Forhandlinger med Haandværkerforeningen i København om at opnaa Ret til at indstille Svendepøver til Medalje.

Skolen har i Aar vist Resultater af sin Virksomhed i alle dens Fag ved at udstille en Række Elevarbejder i den kollektive danske Bogafdeling, som Forening for Boghaandværk ordnede, ved den internationale Bogudstilling i Paris. Denne lille Afdeling er bleven hædrende omtalt i franske Fagblade, og Juryen anerkendte Skolens Arbejder ved at udskille dem fra Kollektiviteten og tildele den en Guldmedalje. Vi hidsætte her et Par Afbildninger, der vise nogle af de Bogbind, der vare udstillede, og som ere tegnede og forgyldte paa Skolen. Det største Bind i fuldt Skind er tegnet af Bogbindermester VALDEMAR JØRGENSEN, der hørte til vore ihærdigste og mest interesserede Elever. Ved hans Død i Marts Maaned var kun Tegningen færdig, og Bogens Forgyldning blev derefter udført af Lærling CARL GEISLER, der ligeledes er en af sin Afdelings bedste og flittigste Elever.

Skolen opnaaede et Tilskud paa 1000 Kr. til sin Drift og 1000 Kr. til Etableringsudgifter paa Finansloven for 1894—95 og modtog 300 Kr. fra *Det Reiersenske Fond* og 400 Kr. fra *Det Raben-Levetzauseke Fond*. Fra Bestyrelsen for *Lærlingeforeningen* har Skolen modtaget en Gave bestaaende i de Stempler, der efter særlig Tegning vare udførte til Foreningens Adresse i Anledning af Kronprinseparrets Sølvbryllup.

Blandt de Besøg af tilrejsende, som Skolen har haft, nævne vi Direktøren for Kunstskolen i St. Louis, Prof. H. I. IVES, der besøgte Evropa for at gøre sig bekendt med Haandværkerskoler og gøre Indberetning til de forenede Staters Regering. Mr. Ives, der allerede havde haft Lejlighed til at se adskillige Fagskoler i større Lande, udtalte sig stærkt anerkendende om vor Fagskoles Ordningsplan og dens Elevarbejder.

Medens det samlede Elevantal i 1893 var 58, har Skolen i 1894 i alt haft 68 Elever, hvoraf 23 have besøgt Skolen i 1893. De fordele sig paa de tre Fag paa følgende Maade:

Sættere	7	Svende	og	21	Lærlinge
Trykkere	3	do.	-	12	do.
Bogbindere	1	Mester,	8	Svende	og 16 Lærlinge.

Undervisningen har bestaaet af 3 Kvartaler: Januar, April og September. Erfaringen fra første Aar havde vist, at der i Sommermaanederne fandt hyppige Forsømmelser Sted. Skolen blev derfor i Aar lukket i Juli og August samt December Maaned. Forsømmelserne have atter i Aar været for hyppige, men vi kunne dog notere en Fremgang ogsaa i den Henseende. Medens vi i Fjor for 35 Lærlingelever i alt maatte udsende 60 Breve angaaende Forsømmelser, have vi i Aar for 49 Lærlingelever udsendt 41 Breve. Vi have fulgt samme Regel for Udsending som første Aar, og der er altsaa en stærk Fremgang til det bedre, men vi anmode dog d'Hr. Principaler om at bidrage til, at Eleverne besøge Undervisningen regelmæssig.

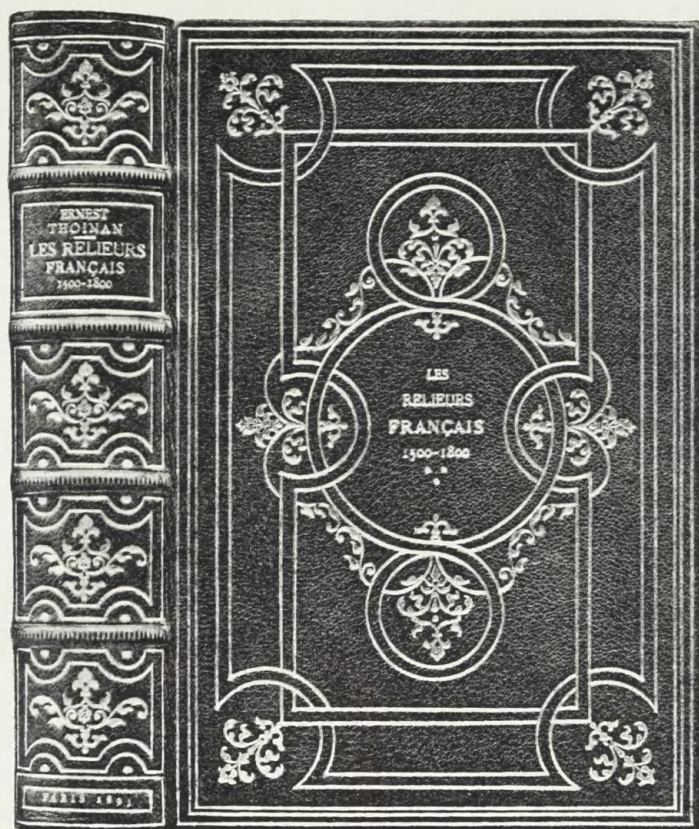
Skolens Lærere have været: for Sættere Hr. EMIL SØRENSEN, for Trykkere Hr. ERNST BRUUN, for Bogbindere Hr. ANKER KYSTER i Haandforyldning og Hr. D. L. CLÉMENT i Presseforyldning, i Dansk og Tysk Hr. H. C. ANDERSEN og i Tegning Skolens Inspektør Hr. V. BRUUN.

Sætterafdelingen. Undervisningen for Sættere har i det væsentligste været ført i det samme Spor som i Skolens første Virkeaar. I Overensstemmelse med de Erfaringer, der tidligere ere gjorte, har der kun to Gange i Aarets Løb været afholdt samlet Teori med alle Elever, nemlig en Gang om den elementære Typografi, i Begyndelsen af Skoleaaret, og en Gang om Titelsats, i Slutningen af det første Kvartal. Hver Elev har i Stedet herfor faaet en indgaaende mundtlig Forklaring med hver ny Sætteopgave. En Ledetraad til Hjælp ved Teoriundervisningen, der har været under Arbejde i længere Tid, er det desværre endnu ikke lykkedes at faa fuldført.

Ved Undervisningen i Praksis gaas der frem i en bestemt Rækkefølge. Hver Elev begynder med at udføre et Ark Værksats, bestaaende af Titler, Indhold, Forord og nogle Sider Tekst. Alle Opgaverne ere forskellige og paa Teksten nær udført efter skrevet Manuskript. Derefter lære Eleverne at arrangere og beregne efter Papiret ét Bogomslag med Rygtitel paa langs og Bagside med Bogannoncer, endvidere ét Omslag med Stregeomramning og inddelt Rygtitel paa tværs, og endelig udføre de et Omslag i antikt Klædebon, i Almindelighed indrettet til Trykning i to Farver. Den følgende Opgave har været en mere eller mindre kompliceret Tabel over to Sider; derefter øves Eleverne i Brugen af de almindeligst forekommende Ornamenteringer i Forbindelse med Streger paa 1 Punkts Kegle eller med de sidste alene. Længere end hertil ere kun et Par Elever af det yngste Hold naaede.

De fortsættende Elever samt Eleverne paa ældste Hold have endvidere udført Lejligheds-sange med Omramninger, Festprogrammer, Adgangs- og Indbydelseskort og nogle merkantile Arbejder i broget Udstyrelse, som Adressekort, Cirkulærer og forskellige Slags Forretnings-papirer. Et Par af disse Opgaver vare indrettede til Trykning i to Farver.

Trykkerafdelingen. Dette Aars Elever ere hovedsagelig — som Skolens Hovedfag — underviste i Illustrationstryk. Hver Elev har skaaret 5—6 Tilretninger, af hvilke nogle ere anvendte til Trykningen af Bogvennens Billeder, hvilken Bog Eleverne selv have trykt. Desuden ere nogle af Tilretningerne trykte i 25 Eksemplarer i Hurtigpresse. Af Farvetryk er der trykt en »Blomsterbuket« i 6 Farver, et »Fajancefad« i 4 Farver, et Adgangskort i 2 Farver, to Cirkulærer i 2 Farver samt et Brevhoved til Fagskolen i 2 Farver. Farvetrykkene ere trykte saavel paa almindeligt Trykpapir som paa japansk og Bøttepapir. Desuden have Eleverne trykt alle Sætteropgaverne i nogle enkelte Eksemplarer. Eleverne faa Undervisning i Skæring af Billedtilretning baade med Saks og med Kniv.

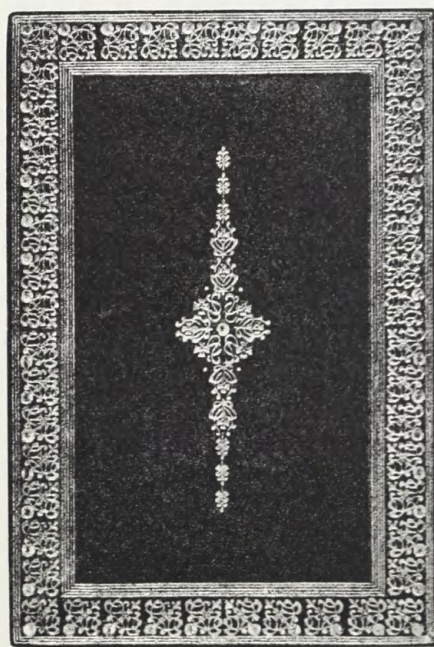

78. 44.

Tegningen, Variation efter Skolens Afbildninger af Grolier-Bind, ved VALDEMAR JØRGENSEN, Haandforyldning paa Gedeskind af CARL GEISLER.

Motivet opgivet af HANS TEGNER. Udtørt i Blindtryk med et Stempel paa Svineskind af S. SØRENSEN.

Doublure i Kalveskind. Motivet af HANS TEGNER, Haandforyldning af CARL GEISLER.

NOGLE ELEVARBEJDER FRA BOGBINDERAFDELINGEN

FAGSKOLEN FO

REGNSK.

	Kroner	Øre
<i>INDTÆGT</i>		
Kassebeholdning fra 1893	114	96
Statstilskud 1000 + 1000 Kr.	2000	
Bidrag fra faglige Organisationer og fra Mestre i Fagene	1773	
Tilskud fra det Raben-Levetzauske Fond	400	
do. - Det Reiersenske Fond	300	
Sparekasserenter	28	46
Skolepenge	788	50
Brugsgenstande solgte til Eleverne	77	57
Midlertidigt Laan af Forening for Boghaandværk	1500	
	6982	49

Revideret og befundet rigtigt.

Kjøbenhavn

O. C. OLSEN

STAT

	Kroner	Øre
<i>FORMUE</i>		
Inventarium:		
a. Kontorinventar, samt Inventar fælles for de 3 Klasser Kr. 1878,07		
b. Inventar til Sætterklassen	3554,17	
	÷ 10% 355,42	
	3198,75	
c. do. - Trykkerklassen	2135,63	
d. do. - Bogbinderklassen	1219,00	
	8431	45
Kassebeholdning.	28	97
	8460	42

FAGSKOLEN FOR BOGHAANDVÆRK

REGNSKAB FOR 1894

	Kroner	Øre		Kroner	Øre
<i>INDTÆGT</i>			<i>UDGIFT</i>		
Kassebeholdning fra 1893	114	96	A. Etableringsudgifter (Afdrag paa Inventar, Told, Fragt m. m.)	3532	54
Statstilskud 1000 + 1000 Kr.	2000		B. Driftsudgifter.		
Bidrag fra faglige Organisationer og fra Mestre i Fagene	1773		a. Husleje. April 94—April 95	600	
Tilskud fra det Raben-Levetzauske Fond	400		b. Lønninger: til Inspektøren Kr. 450,00		
do. - Det Reiersenske Fond	300		do. - Lærerne 1516,00	1966	
Sparekasserenter	28	46	c. Brændsel, Belysning, Rengøring	379	14
Skolepenge	788	50	d. Undervisningsmateriel	205	69
Brugsgenstande solgte til Eleverne	77	57	e. Kontorrekvisiter, Porto m. m.	109	50
Midlertidigt Laan af Forening for Boghaandværk	1500		f. Andre Udgifter	160	65
				6953	52
			Kassebeholdning.	28	97
	6982	49		6982	49

Revideret og befundet rigtigt.

Kjøbenhavn, den 7 Januar 1895.

O. C. OLSEN

C. J. F. RASCH

STATUS OVERSIGT

	Kroner	Øre		Kroner	Øre
<i>FORMUE</i>			<i>GÆLD</i>		
Inventarium:			Skylder til forskellige Leverandører	3188	90
a. Kontorinventar, samt Inventar fælles for de 3 Klasser Kr. 1878,07			Midlertidigt Laan af Forening for Boghaandværk	1500	
b. Inventar til Sætterklassen 3554,17			Overført Formue	3771	52
÷ 10% 355,42					
3198,75					
c. do. - Trykkerklassen 2135,63					
d. do. - Bogbinderklassen 1219,00					
	8431	45			
Kassebeholdning.	28	97			
	8460	42		8460	42

Bogbinderafdelingen. De i Aarets Løb indmeldte nye Elever have begyndt det praktiske Arbejde paa samme Maade som nævnt i forrige Aarsberetning. Til alle mere gennemførte Rygge og Sider have Eleverne først gjort nøjagtige Tegninger og sorttrykte Stempelsammenstillinger, før de begyndte paa Forgyldningen. Disse Arbejdstegninger have i høj Grad lettet Arbejdet og forebygget Fejl i Dekorationen. De ældre Elever, som besøgte Skolen paa andet Aar, have for en stor Del trykt paa færdige Bøger og i Løbet af Foraaret navnlig arbejdet paa de Bind, som bleve sendte til Bogudstillingen i Paris. Der er dertil trykt 4 rigt dekorerede Helbind indbundne i Gedeskind, Marokin og Svineskind og en Del Halvbind med vanskelige Rygge.

4 Elever have aflagt Svendeprøve for Bogbinderlauget; én af disse fik det højeste Pointsantal, som kan opnaas, samt Haandværkerforeningens Sølvmedalje.

I Undervisningen i Presseforyldning har der i det forløbne Aar ligesom fra Begyndelsen deltaget 3 Elever med 4 Timers ugentlig Undervisning. Foruden fortsat Vejledning i Sammensætning af Titler og Rammer, disses Tilretning, Indstilling i Maskinen og Trykning paa forskellige Materialier, er der ogsaa af Eleverne blevet udført Opgaver bestaaende i at trykke en større helsides komponeret Plade paa Gedeskind, og mod Slutningen af Aaret er der givet Eleverne Lejlighed til at trykke en komponeret Plade paa Kalveskind, egnende sig til Paalægelse af andre Farver Kalveskind, hvilket dog paa Grund af den tiltagende Værkstedstravlhed hovedsagelig blev udført af en enkelt Elev.

Tegneundervisningen. Bogbinderne have haft 6 ugentlige Timer Tegning, 2 Timer ere benyttede til geometrisk Tegning og de øvrige 4 Timer til Frihaandstegning. De viderekomne Elever, der have gennemgaaet Undervisningen i geometrisk Tegning og naaet en tilfredsstillende Færdighed i Frihaandstegning, have tegnet efter Gengivelser af Bind og ere øvede i Sammenstilling af Skolens Stempler, dels til lettere Ryg- og Sidedekoration, dels til Komposition af vanskeligere Bind.

Sætterlærlingene have haft 2 ugentlige Tegnetimer, der ere benyttede dels til geometrisk Tegning, dels til Frihaandstegning, hvortil Bogstaver i forskellige Silarter ere benyttede.

Trykkerne have haft 2 ugentlige Tegnetimer, der ere brugte til geometrisk Tegning og til Frihaandstegning.

Sprogundervisningen. Mundtlig Dansk. Øvelser i Læsning af forskelligartede Haandskrifter. Analyse med særligt Henblik paa Interpunktionen. Foredrag ere holdte af Læreren om flere af det 19de Aarhundredes mere bekendte Forfattere: enkelte Værker ere blevne forelæste.

Skriftlig Dansk. I første Halvaar Udarbejdelse over literaturhistoriske Emner, hentede fra Foredragene; i andet Halvaar Formularer for Forretningsbreve, Andragender, Attester, Kvitteringer o. lign., nedskrevne efter Diktat.

Tysk. Mundtlige Øvelser i at oversætte Sætninger af det almindelige Talesprog fra Dansk til Tysk. Tysk Prosa og Poesi læst efter Kapers »Læsebog for de højere Klasser«.

Søndag den 20 Januar 1895 afholdtes det aarlige Repræsentantmøde. Tilstede vare, foruden Bestyrelsen, Repræsentanter for FORENING AF DANSKE BOGTRYKKERE, DEN TYPOGRAFISKE FORENING, DEN TYPOGRAFISKE TRYKKERFORENING, NY TYPOGRAFISK FORENING; Repræsentanten for Hovedbestyrelsen for DANSK TYPOGRAFISK FORENING havde ikke ment at burde foretage Rejse herover, da ingen ekstraordinære Sager forelaa. BOGBINDERLAVET og BOGBINDERSVENDEFØRENINGEN af 1873 havde ikke givet Møde. Det reviderede Regnskab forelagdes og godkendtes, og Formanden gav Meddelelser om Status og de pekuniære Udsigter for det kommende Aar. Naar en Del af Gælden til Forening for Boghaandværk betaltes, blev Budgettet omtrent som det i Aar afsluttede, og man maatte derfor beflitte sig paa stor Sparsommelighed for at undgaa igen at komme i Underskud. Man vilde dog søge et Arrangement med den nuværende Husvært om den højst nødvendige Udvidelse af Skolens Lokaler. Det henstilledes til de tilstedeværende Repræsentanter, saavel fra Formandens som Hr. P. Christensens Side om hver i sin Kreds at arbejde kraftigt for forøgede Tilskud til Skolens Drift. En Forhandling om Skolens Stilling til frivillige Svendeprøver, i Anledning af de ifjor indsendte to Prøver, førte til, at man burde tilstræbe, at saadanne Prøver aflagdes paa Skolen.

BIDRAG EN GANG FOR ALLE

Et anonymt Bidrag til Satsmateriel	50 Kr.
Schonemann, V., Boghandler, Nyborg	10 -

AARLIGE BIDRAG

Aalborg Amtstidende	3 Kr.	Haastrup, C. F., Bogb., Kbhvn.	5 Kr.
Aalborg Stiftstidende	25 -	Hagen & Sievertsen Odense . .	10 -
Aarhus Amtstidende	10 -	Hagerup, H., Boghdl., Kbhvn. .	4 -
Angelo, Red., Viborg Stiftstid.	5 -	Hamann, Th., cand. polyt., In-	
Andersen, A., Vejle A. Folkebl.	5 -	geniør, Kbhvn.	5
Arnstrup, C., Bogbdr., Nakskov	2 -	Hansen, C., Frederiksborg Amts-	
Backhausen, A., Bogtr., Horsens	4 -	tidende, Hillerød	10
Bang, A., Boghandler, Kbhvn. .	10 -	Hansen, E., Bogbinder, Horsens	3 -
Bang, Daniel, Boghdl., Aarhus.	4 -	Hansen, J., Bogtrykker, Randers	2 -
Bang, O., Næstv. Avis, Næstved	10 -	Hansen, H. J., Holbæk Posten .	5 -
Bergmann, E., Boghdl., Kbhvn.	10 -	Hansen, P. H., Bogtr., Aalborg	3 -
Bernsteen, S., Bogtr., Kbhvn. .	10 -	Hegel, J., Boghandler, Kbhvn.	25
Berthelsen, J. C., Bogb., Frede-		Hendriksen, F., Xylogr., Kbhvn.	25 -
ricia	3 -	Henningsen, A. W., Bogtr.,	
Beuchel, B., Bogbinder, Kbhvn.	25 -	Kbhvn.	4 -
Blicher, P., Boghdlr., Kolding .	2 -	Hertz, W., Vejle Amts Avis . .	5 -
Bojesen, E., Boghdl., Kbhvn. .	25 -	Holst, C. P., Bogbdr., Kbhvn.	5 -
Bornholms Av. og Amtst., Rønne	5 -	Høeg, Langelandstidende, Rud-	
Brockdorff, G., Nyborg Avis . .	2 -	kjøbing	2
Carlsen, V., Bogtr., Kbhvn. . .	5 -	Høst, Chr., Hofboghdlr., Kbhvn.	25 -
Carlsen, Vilh., Red., Hjørring .	5 -	Jensen, A., Korsør Avis	2 -
Christensen, J., Fredericia Avis	5 -	Jensen, F., Roskilde Dagblad . .	5 -
Clausen, R., Nyborg Dagblad .	4 -	Jørgensen, A., Horsens Folkebl.	5 -
Cohen, Nic., Bogtr. Kbhvn. . . .	20 -	Jørgensen, O. H., Redaktør,	
Donatzky, H. H., Helsingørs		Skanderborg Amts Avis . . .	4
Dagblad	5 .	Jørgensen, Konrad, Redaktør,	
Dreyer, F., Kancelliraad, kgl.		Kolding	10 -
Hofbogtrykker, Kbhvn.	50 -	Knudtzon, F. G., Dr. phil., Bog-	
Dreyer, J. C., Etatsr., Odense .	50	trykker, Kbhvn.	25 -
Ehlert, Otto, Bogb., Kbhvn. . .	5 -	Krarup, F. E., Assens Avis . . .	5 -
Elmenhoff, S., Randers Amts Av.	10 -	Køhn, C., Bogbinder, Kbhvn. .	4 -
Erichsen, P. L., Middelf. Dagbl.	5 -	Landau, C., Bogbinder, Kbhvn.	5 -
Eriksen, V., Bogbinder, Kbhvn.	4 -	Larsen, V., Skelskør Avis	2 -
Ernst, Chr., Bogbinder Kbhvn.	5 -	Lehmann & Stage, Boghandlere,	
Flyge, J. L., Bogbinder, Kbhvn.	5 -	Kbhvn.	10 -
Fog, H., Morsø Folkeblad, Ny-		Lemos, V. de, Bogtr., Skander-	
kjøbing p. M.	4 -	borg	3 -
Fogh, H., Horsens Avis	10 -	Lindgreen, G., Bogb., Kbhvn. .	5 -
Forening, Dansk typografisk . .	100 -	Loeb, Alb., Bogbinder, Kbhvn.	4 -
Forening, Ny typografisk	100 -	Lohse, H., Boghandler, Varde .	2 -
Forening, Typografisk Trykker-	50 -	Lolland-Falsters Stiftstid., Ny-	
Fredericia Dagblad	3 -	kjøbing p. F.	10 -
Gad, G. E. C., Boghdl., Kbhvn.	25 -	Louw, T. J., Bogtr., Slagelse . .	5 -
Grøn, G. C., Boghdl., Kbhvn. .	20 -	Madsen, C., Kapt., Middelfart .	5 -
Haagensen, M., Boghdl., Kbhvn.	10 -	Madsen, L., Bogtr., Kbhvn. . . .	5 -

Marten, Ringsted Folketidende	5 Kr.	Rye, C. J., Randers Dagblad . .	5 Kr.
Milo, C., Boghandler og Bogtrykker, Odense	25 -	Schou, Andr., Boghdl., Kbhvn.	10 -
Møller, B., Kolding Avis	5 -	Schou, H., Bogtrykker, Kbhvn.	25 -
Møller, S. L., Bogtr., Kbhvn. . .	20 -	Schubotho, Boghandel, Kbhvn.	25 -
Mørup, C., Bogbinder, Nykjøbing p. F.	3 -	Schultz, Bogtrykker, Kbhvn. . .	100 -
Nielsen, A., Morsø Avis, Nykjøbing p. M.	2 -	Schultz, Boghandler, Aalborg .	4 -
Nielsen, C., Jyllandsp., Aarhus	10 -	Sikora, Bogbinder, Slagelse . . .	2 -
Nielsen, C., Bogtr., Randers . .	3 -	Simonsen, Ludv., Overretssagfører, Kbhvn.	10 -
Nielsen, Th., Herning Folkebl.	5 -	Sjodt & Weiss, Kolding	5 -
Nielsen, Th., Bogtr., Kbhvn. . .	4 -	Slagelseposten, Slagelse	5 -
Nielsen & Lydiche, Bogtrykkere, Kbhvn.	25 -	Sorø Amtstidende, Slagelse . . .	10 -
Olsen, C., Bogbinder, Nakskov	4 -	Stegemann, J., Ribe Stiftstid. . .	10 -
Olsen, J., Bogbinder, Kbhvn. . .	5 -	Stillhoff, Fr., Bogb., Svendborg	4 -
Olsen, O. C. & Co., Bogtrykkere, Kbhvn.	30 -	Svarre, V., Østsjæll. Folkeblad, Køge	5 -
Olsen, P. O., Bogb., Kbhvn. . . .	5 -	»Sydsjælland«, Næstved	2 -
Opffer, F., Køge Avis	5 -	Sørensen, H., Red., Silkeb. Av.	5 -
Petersen, E. P., Bogtr., Kbhvn.	10 -	Sørensen, T., Helsingørs Avis .	5 -
Petersen, Imm., Bogb., Kbhvn.	25 -	Therkelsen, Bogbinder, Randers	5 -
Petersen, N. T., Red., Nakskov	15 -	Thiele, Bogtrykker, Kbhvn. . .	100 -
Petersen, Vict., Bogtr., Kbhvn.	25 -	Thillerup, Fr., Bogtr., Odense	5 -
Philipsen, G., Boghdl., Kbhvn.	50 -	Thisted Amts Trykkeri	5 -
Pio V., Boghandel, Kbhvn. . .	10 -	Thomsen, Funch, F., Bogtr., Aarhus	10 -
Politiken, Udgiverne af, Kbhvn.	25 -	Thrue, Th., Bogtrykker, Aarhus	5 -
Quist, J. D. & Co., Bogtr., Kbhvn.	10 -	Tortzen, C. G., Kallundborg Av.	5 -
Rasch, C. J. F., Bogb., Kbhvn.	25 -	Truelsen, M., Bogtr., Kbhvn. .	10 -
Rasmussen, A., Ringkjøbing Av.	5 -	Vogelius, M., Redaktør, Frederikshavn	5 -
Rasmussen, J., Boghdl., Køge.	2 -	Welsch, V. F., Red., Holstebro	10 -
Reitzel, C. A., Boghdl., Kbhvn.	20 -	Willerup, Vordingborg Avis . .	2 -
Reventlow, A., Boghd., Hjørring	2 -	Willerslev, A., Boghandler, Køge	2 -
Ribe Amtstidende, Varde	5 -	Wissing, Bogbinder, Kbhvn. . .	4 -
Rosenberg, A., Bogtr., Kbhvn.	4 -	Wroblewski, Otto, Boghandler, Kbhvn.	10 -